

Skyddad natur

2013

MI0603

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	3
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	8
2	Uppgiftsinsamling	9
2.1	Ram och ramförfarande	9
2.2	Urvalsförfarande	9
2.3	Mätinstrument	9
2.4	Insamlingsförfarande	10
2.5	Databeredning	10
3	Statistisk bearbetning och redovisning	11
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	11
3.2	Redovisningsförfaranden	11
4	Slutliga observationsregister	13
4.1	Produktionsversioner	13
4.2	Arkiveringsversioner	13
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	13

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Markanvändning

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Naturvårdsverket och SCB

Postadress Naturvårdsverket: 106 48 Stockholm

Besöksadress Naturvårdsverket: Valhallavägen 195, Stockholm

Kontaktperson Naturvårdsverket: Sandra Wennberg

Telefon Naturvårdsverket: 010-698 12 45

E-post Naturvårdsverket: fornamn.efternamn@naturvardsverket.se

Postadress SCB: Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress SCB: Karlavägen 100, Stockholm

Kontaktperson SCB: Karin Hedeklint

Telefon SCB: 08-506 945 14

Telefax SCB: 08-506 943 48

E-post SCB: fornamn.efternamn@scb.se, mark.vatten.gis@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Naturvårdsverket och SCB

Postadress: se uppgifter ovan

Besöksadress:

Kontaktperson:

Telefon:

Telefax:

E-post:

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Ej aktuellt

0.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering gäller.

0.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att ge en översikt av skyddade områden i Sverige. Statistiken tas fram i samarbete mellan Naturvårdsverket och SCB. Publicering har skett i ett statistiskt meddelande årligen sedan början av 1990-talet. Källa för statistiken är Naturvårdsverkets centrala datorbaserade register över skyddade områden.

Sedan 2007 avgränsas statistiken i "Skyddad natur" primärt till de skyddsformer som ger ett skydd i enlighet med sjunde kapitlet miljöbalken och förordningen om områdesskydd. Riksintressen enligt miljöbalkens tredje kapitel samt naturvårdsavtal enligt jordabalken har därmed exkluderats.

0.11 Statistikanvändning

Naturvårdsverket använder statistiken för att följa utvecklingen vad gäller de skyddade områdena. Övriga användare är miljödepartementet, länsstyrelser och kommuner. Statistiken efterfrågas också internationellt, bl.a. av Eurostat, som underlag till internationella databaser med markanvändnings- och naturresursstatistik.

0.12 Uppläggning och genomförande

Registret bearbetas av SCB. Statistiska uppgifter om antal och areal tas fram för varje typ av skyddat område. För vissa typer av områden framtas ytterligare uppgifter, bl.a. om naturtyper och förvaltare. Till hjälp används digitala gränser. Även en internationell jämförelse görs.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras till EUROSTAT som underlag till internationella databaser.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

1 Översikt

Statistiken avser att redovisa fakta om skyddade områden i Sverige, bl. a. utifrån antal, areal och naturtyp. Statistiken avser att visa samtliga objekt inom de typer av skyddade områden som redovisas. Föreliggande kvalitetsdeklaration gäller statistiken avseende år 2013.

1.1 Observationsstorheter

Undersökningen avser ett urval skyddade områden i Naturvårdsverkets register, vilka har beslutats och vunnit laga kraft den 31 december 2013.

De områdestyper som redovisas är skyddade enligt miljöbalken kap 7. Det är nationalparker, naturreservat, kulturresevat, naturminnen, biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, vattenskyddsområden och naturvårdsområden. Dessutom redovisas statistik om Natura 2000-områden¹, skyddade älvar, nationalstadsparker och fridlysta växt- och djurarter.

1.2 Statistiska målstorheter

De målstorheter/parametrar som undersökningen ska belysa är:

- Antal skyddade områden/objekt
- Skyddad totalareal, landareal och vattenareal
- Andel skyddad areal av total-/landareal
- Naturtyper inom skyddat område
- Antal boende inom skyddat område (nationalstadsparken)
- Andel befolkning inom zoner runt skyddad natur
- Andel skyddad areal i och omkring tätort
- Kostnader
- Antal brottsmisstankar avseende brottskod 8015 (Brott mot områdesskydd, förseelse mot områdesskydd)

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Nationalparker	Kommun, län	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av total-/landareal Naturtyp Beslutsdatum Andel av befolkning	Hektar, tusentals kronor

¹ www.naturvardsverket.se/natura2000

		inom zon Förvaltare Kostnader Andel skyddad areal i och omkring tätort	
Naturresevat	Kommun, län Typ av kostnad (köp, intrång, bidrag), Naturtyp	Antal Total-, land-, vattenareal Andel skyddad areal av total-/landareal Beslutsfattare Andel av befolkning inom zon Förvaltare Kostnader Andel skyddad areal i och omkring tätort	Hektar
Kulturresevat	Län	Antal Totalareal Miljötyp Beslutsdatum	Hektar
Naturvårds-områden	Kommun, län	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av total-/landareal Naturtyp Typ av beslut Andel av befolkning inom zon Förvaltare Andel skyddad areal i och omkring tätort	Hektar
Djur- och växtskydds-områden	Län	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av totalareal	Hektar

Naturminnen	Län	Antal	
Natura 2000	Län	Antal Totalareal Andel skyddad areal av landareal Naturtyp	Hektar
Vattenskyddsområden	Län	Antal Totalareal, vattenareal	Hektar
Biotopskyddsområden, fördelat på: a) I skog b) I jordbruksmark	Län, Kommun	Antal Totalareal Andel skyddad areal av total-/landareal Naturtyp Kostnader	Hektar, tusentals kronor
Skyddade älvar		Areal	Km ²
Nationalstadspark	Kommun	Total-, land-, sjö-, havsareal Folkmängd Naturtyp	Hektar
Fridlysta växt- och djurarter	Art	Antal	
Skyddade områden i andra länder	EU-länder, övriga nordiska, övriga länder	Areal	Hektar
Brottsmisstankar avseende brottskod 8015	Typ av åtal	Antal	

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningarna har presenterats i Statistiska Meddelanden serie Na 41 (fr.o.m. 1999 MI 41). Delar av resultaten finns inlagda i SCB:s databaser. Båda publikationsformerna finns tillgängliga på SCB:s hemsida: www.scb.se. Resultaten i sammandrag har presenterats

i SCB-publikationerna Markanvändningen i Sverige och Statistisk årsbok, samt i Nordisk statistisk årsbok.

1.4 Dokumentation och metadata

Produkten finns dokumenterad i olika detaljeringsgrad på SCB:s hemsida: <http://www.scb.se/MI0603>.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

I ramen ingår de skyddade områden som ger ett skydd i enlighet med sjunde kapitlet miljöbalken och förordningen om områdesskydd, d v s nationalparker, naturreservat, kulturresevat, naturminnen, biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, vattenskyddsområden och naturvårdsområden. Dessutom redovisas statistik om Natura 2000-områden, skyddade älvar, nationalstadsparker och fridlysta växt- och djurarter.

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur
- Sveriges Natura 2000-områden
- Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS)
- Gränser för kommuner och län, hämtade från Lantmäteriets fastighetskarta. Uttag i januari 2014
- Vattenkarta, hämtad från Lantmäteriets fastighetskarta. Uttag i januari 2014
- Fastighetsregister samkört med registret över totalbefolkningen 2013-12-31
- Tätorter 2010, SCB

Uppgifter hämtas även från andra källor avseende fridlysta växter och djur, skyddade älvar, kostnader, brottsmisstankar och internationella data.

Uppgifter om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen, vattenskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, biotopskyddsområden i jordbruksmark samt Natura 2000-områden bygger på uppgifter från Naturvårds-registret (databasen NVR). Naturtypsfördelningen baseras på Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS).

Kompletterande uppgifter om bl.a. kulturresevat, biotopskyddsområden och kostnader hämtas direkt från ansvariga myndigheter. Data för internationell jämförelse hämtas från den internetbaserad databasen WDPA - World Database on Protected Areas.

2.2 Urvalsförfarande

Undersökningen avser skyddade områden som beslutats och vunnit laga kraft t.o.m. 31 december 2013.

2.3 Mätinstrument

Undersökningen är helt baserad på registerdata.

2.4 Insamlingsförfarande

Källdata från VIC-Natur levereras som Access-filer till SCB från Metria. Data från andra register levereras som Excel-filer direkt från ansvarig myndighet eller via Naturvårdsverket.

2.5 Databeredning

Bearbetningar görs i huvudsak av SCB. Den statistik som innehåller uppgifter om naturtyper bearbetas av Metria, på uppdrag av Naturvårdsverket.

Arealer per kommun

Arealuppgifterna har beräknats av SCB i GIS-miljö. De skyddade arealerna på läns- och kommunnivå har fördelats med hjälp av digitala gränser med en noggrannhet som motsvarar skala 1:10 000. När ett område sträcker sig över kommun- eller länsgräns redovisas det som ett område i varje kommun eller län. Endast nationalpark kan sträcka sig över länsgräns. Övriga områden räknas som separat objekt om de sträcker sig över länsgräns.

Om någon del av området är mindre än 10 hektar per kommun och utgör mindre än 50 procent av hela områdets area, så är det ej medtaget i antalsuppgiften för den aktuella kommunen. Undantag görs för de områden vars totala area är mindre än 10 hektar, utan delning mot kommungräns. Då redovisas de olika delarna per kommun i antalsuppgiften, om inte ytan understiger 0,005 hektar.

Land- och vattenarealer

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land- och vattenytor. Vattenarealerna består av såväl insjöar och älvar som havsområden. De skyddade områdenas fördelning i land- och vattenarealer beräknas med hjälp av en digital vattenkarta med en noggrannhet som motsvarar kartskalan 1:10 000.

Statistik över naturtyper (Tabell 8 i SM)

Bearbetningen görs av Metria. Överlappande arealer mellan olika skyddsformer är exkluderade. Det medför att hela arealen visas för de områden som redovisas först i Tabell 8, d v s nationalparker. Därefter redovisas endast den areal som ligger utanför föregående skyddstyp. Beräkningen fortsätter på samma sätt tills de sista områdena har lagts till, enligt den ordning som visas i tabellen nedan. På så sätt blir inga arealer dubbelräknad när det finns överlapp mellan olika skyddstyper.

Prioriteringsordningen mellan skyddsformerna är baserad på kännedom om hur skyddsformerna överlappar och en bedömning av hur starkt skydd respektive skyddsform ger för framför allt skogsmark.

Prioritet	Skyddstyp	Skyddad skogsmark
1	Nationalparker (NP)	Om föreskrifter finns
2	Naturreservat (NR)	Om föreskrifter finns
3	Skogliga Biotopskyddsområden (SBO)	Ja

4	Övriga Biotopskyddsområden (ÖBO)	Nej
5	Skogshabitat inom N2000 (SCI) utpekade för sina skogshabitat	Ja
6	N2000 områden (SCI)	Nej
7	N2000 områden (SPA)	Nej
8	Naturvårdsområde (NVO)	Nej
9	Nationalstadspark	Nej

Skyddad skogsmark

Bearbetningen görs av Metria. För naturreservat och naturvårdsområden används förutom yttergränsen även geografiska avgränsade delområden som saknar föreskrifter mot skogsbruk. Dessa delområden räknas inte in som skyddad skog i sammanställningarna. Majoriteten av den skogsmarken inom naturreservat som har skogliga naturvärden har ett fullgott skydd. Skogsmark utan skydd ligger framför allt inom naturvårdsområden men även inom naturreservat som är skyddade av andra skäl än skogsbiologiska värden, t.ex. för friluftsliv, geologiska terrängformer, eller andra naturmiljöer där skogsmarken är en mycket liten del av objektet.

I Natura Naturtypskartan (NNK) av skyddade områden karterades utbredningen av Natura 2000-habitat inom skyddade områden. Inom de Natura 2000-områden som inte har något annat skydd har vi räknat in de avgränsade skogshabitaten som skyddad skog. Skog inom andra habitat eller som inte är Natura 2000-habitat saknar skydd. Det är ovanligt att skogsmark som är utpekade som Natura 2000-habitat inte är skyddade som naturreservat eller nationalpark, då över 80 procent av habitaterna inom Natura 2000-områden ligger inom nationalparker eller naturreservat.

Omland tätort

Skyddad natur i och omkring tätorter har beräknats inom en zon på 3 kilometer från tätortsgräns, enligt karta nedan.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Skattningar görs inte, eftersom det är en totalundersökning utan okända parametrar.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten från undersökningarna har presenterats i Statistiska Meddelanden serie Na 41 (fr.o.m. 1999 MI 41). Delar av resultaten finns inlagda i SCB:s databaser. Båda publikationsformerna finns tillgängliga på SCB:s hemsida: www.scb.se. I samband med offentliggörandet av statistiken publiceras även ett pressmeddelande, vilket även det finns tillgängligt på SCB:s hemsida.

Resultaten i sammandrag har presenterats i SCB-publikationerna Markanvändningen i Sverige och Statistisk årsbok, samt i Nordisk statistisk årsbok.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Skyddad natur
Registervariant	Skyddad natur
Registerversion	2013-12-31

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Ej aktuellt.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inget att rapportera.